

Status sędziego P 10/24

10.9.2026 - Anna Wołoszczak | Trybunał Konstytucyjny

10 września 2026 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał pytanie prawne Sądu Najwyższego dotyczące dopuszczalności przenoszenia sędziego Sądu Najwyższego między izbami za jego zgodą oraz kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do oceny prawidłowości procedury powoływania sędziów przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

10 września 2026 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał pytanie prawne Sądu Najwyższego dotyczące dopuszczalności przenoszenia sędziego Sądu Najwyższego między izbami za jego zgodą oraz kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do oceny prawidłowości procedury powoływania sędziów przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

1. Art. 35 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym jest zgodny z art. 179 w związku z art. 176 ust. 2 Konstytucji.
2. Art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, załączonej do Traktatu z Lizbony zmieniającego Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzonego w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. oraz art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu w zakresie, w jakim Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przypisuje sobie kompetencje do oceny prawidłowości procedury rozpatrywania, oceniania i przedstawiania Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie sędziego oraz ustalenia, że skład orzekający z udziałem osoby powołanej na urząd sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy są niezgodne z art. 2, art. 8 ust. 1, art. 90 ust. 1, art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji.
3. Art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej rozumiane w ten sposób, że sąd polski pozostaje związany wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obejmującą ocenę, o której mowa w punkcie 2, są niezgodne z art. 2, art. 8 ust. 1, art. 90 ust. 1, art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji.

Orzeczenie zapadło większością głosów.

Zdanie odrębne do wyroku złożył sędzia TK Jarosław Wyrembak.

Oceniając kwestię dopuszczalności przenoszenia sędziego, za jego zgodą, pomiędzy izbami Sądu Najwyższego, Trybunał podkreślił, że gwarancje przyznane sędziom, w tym stabilność zajmowanego stanowiska służą prawu obywatela do rozpoznania sprawy przez niezależny sąd. Trybunał wskazał, że art. 180 Konstytucji zakazuje przenoszenia sędziego na inne stanowisko wyłącznie wbrew jego woli, co – rozumowane a contrario – oznacza dopuszczalność takiego przeniesienia za zgodą sędziego. Trybunał zwrócił uwagę, że rozwiązanie to ma blisko stuletnią tradycję legislacyjną, sięgającą Prawa o ustroju sądów powszechnych z 1928 r., i nie jest odrębną instytucją stworzoną wyłącznie dla Sądu Najwyższego.

Oceniając kwestię kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do oceny prawidłowości procedury powoływania sędziów przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunał wskazał, że zgodnie z art. 90 ust. 1 Konstytucji przekazanie organizacji międzynarodowej kompetencji organów władzy państwowej może nastąpić wyłącznie w sposób wyraźny i nie podlega rozszerzającej wykładni ani kształtowaniu w drodze praktyki orzeczniczej. Kompetencja Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do oceny prawidłowości krajowej procedury nominacyjnej sędziów, wywiedziona z art.

19 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, nie znajduje podstawy w traktatach ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską i stanowi działanie *ultra vires*. Trybunał podkreślił, że powoływanie sędziów przez Prezydenta stanowi jego osobistą prerogatywę w rozumieniu art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, niepodlegającą następczej kontroli, a Krajowa Rada Sądownictwa jest konstytucyjnym organem stojącym na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Uznanie przez organ organizacji międzynarodowej kompetencji do weryfikowania tej procedury i podważania na tej podstawie statusu sędziów powołanych przez Prezydenta narusza zasadę nadrzędności Konstytucji wyrażoną w art. 8 ust. 1 Konstytucji oraz zasadę demokratycznego państwa prawnego z art. 2 Konstytucji.

Oceniając kwestię związania polskich sądów wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obejmującą ocenę procedury powoływania sędziów, Trybunał uznał, że nakaz związania sądu polskiego wykładnią dokonaną poza zakresem kompetencji przekazanych narusza zasadę pewności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji, ponieważ obowiązek posłuszeństwa sądu krajowego byłby kreowany w drodze orzeczniczej praktyki organu międzynarodowego, a nie na podstawie jasno określonego przepisu. Trybunał wskazał również, że taki nakaz narusza art. 8 ust. 1 Konstytucji, gdyż prowadziłby do przyznania orzeczeniu TSUE pierwszeństwa przed normami konstytucyjnymi, oraz art. 90 ust. 1 Konstytucji, gdyż stanowiłby dorozumiane rozszerzenie zakresu przekazanych kompetencji, dokonane bez zachowania procedury ratyfikacyjnej. Trybunał zwrócił ponadto uwagę, że związanie polskich sądów taką wykładnią prowadzi do pośredniej, rozproszonej kontroli aktu powołania sędziego przez Prezydenta, co godzi w prerogatywę prezydencką z art. 144 ust. 3 pkt 17 w związku z art. 179 Konstytucji oraz w konstytucyjną pozycję Krajowej Rady Sądownictwa określoną w art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji.

Trybunał zaznaczył, że niniejszy wyrok nie oznacza zakwestionowania mocy obowiązującej traktatów w zakresie kompetencji rzeczywiście przekazanych – dotyczy wyłącznie kompetencji, które nigdy nie zostały Unii Europejskiej przekazane. Skutkiem wyroku jest utrata skuteczności normy prawnej przyznającej Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej ocenianą kompetencję; orzeczenia sądów międzynarodowych oparte na tak rozumianych przepisach nie wywołują w Polsce skutków prawnych.

Skład orzekający Trybunału Konstytucyjnego: sędzia TK Justyn Piskorski – przewodniczący, sędzia TK Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca, sędzia TK Bartłomiej Sochański, sędzia TK Bogdan Świączkowski, sędzia TK Jarosław Wyrembak.

<https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/komunikaty-prasowe/komunikaty-po/art/status-sedziego-4>